

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 31. oktober 2022

Sak: 2022/0595

Klager: A

Klagemotpart: B

Energiklagenemndas medlemmer:

Per Conradi Andersen, Edna Grepperud og Helle Grønli

1 Sakens bakgrunn

- (1) Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «RME») fattet den 11. november 2021 vedtak om at B kunne fastsette tariff for ikke-fjernavleste måleverdier i henhold til forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen av 11. mars 1999 nr. 302 (kontrollforskriften) § 17-9. RME avviste i samme vedtak klage om brudd på leveringsplikten og klage på Bs tariffing etter kontrollforskriften § 17-6.
- (2) Saken ble brakt inn som en uenighetssak for RME av A (heretter «klager») i e-post datert 1. mars 2021. Klager anførte at B (heretter «klagemotparten») hadde misbrukt sin rolle som monopolist, herunder at de hadde brutt leveringsplikten og at de krevde henne for et ulovlig gebyr. Klager motsatte seg også krav om fremleggelse av erklæring fra lege eller psykolog (heretter "legeerklæring") for å få innvilget fritak fra AMS-måler (avansert måle- og styringssystem) med aktiv kommunikasjonsenhet. RMEs kompetanse til å avgjøre uenighetssaker er regulert i forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 4-13.
- (3) I e-post datert 29. april 2021 purret klager på svar på både klagen og på en tidligere henvendelse i e-post datert 7. desember 2020, som gjaldt spørsmål knyttet til leveringsplikten. RME svarte i e-post datert 1. juni 2021 at den forsinkede saksbehandlingen skyldtes stor saksmengde. Klager sendte ytterligere purringer datert 9. juni 2021 og 31. august 2021. Klager presiserte flere ganger, både i klagen og i senere korrespondanse, at klagen 1. mars 2021 var en klage, at hun ønsket saken behandlet som en klage og at det skulle fattes vedtak i hennes sak.
- (4) Klager brakte forholdet inn for Sivilombudet 14. september 2021. Sivilombudet konkluderte i brev datert 22. september 2021 at det ikke var grunn til videre behandling hos dem siden RME hadde opplyst at klager ville få tilbakemelding innen en uke.

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

- (5) I brev datert 28. september 2021 gjorde RME klager oppmerksom på at de ikke ville fatte vedtak på bakgrunn av henvendelsen fra klager i e-post datert 7. desember 2020 og klagen 1. mars 2021. Begrunnelsen var at forholdene enten allerede var påklaget og til behandling hos RME, eller at det gjaldt forhold RME ikke hadde myndighet til å ta stilling til. Klager krevde i e-post til RME datert 1. oktober 2021 å få behandlet sin sak som en klage og at vedtak måtte fattes snarest mulig.
- (6) Klager brakte på ny forholdet inn for Sivilombudet 25. oktober 2021. Sivilombudet svarte i brev datert 1. november 2021 at de ikke fant grunn til å undersøke saken nærmere da RME hadde opplyst at klager ville få tilbakemelding innen kort tid.
- (7) Vedtak i saken ble fattet av RME 11. november 2021, med følgende konklusjon:
- «RME fatter vedtak om å avvise klagen din på leveringsplikt fordi den gjelder vilkår for stenging av strøm, og dette ligger utenfor vårt myndighetsområde.*
- RME avviser din klage på [klagemotpartens] tariffing etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 for kunder uten aktiv kommunikasjonsenhet i AMS-måleren, fordi de forhold du klager på allerede er behandlet av oss, og saken er oversendt Energiklagenemnda til endelig avgjørelse.*
- RME fatter vedtak om at [klagemotparten] kan fastsette tariff for ikke-fjernavleste måleverdier etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-9.»*
- (8) Klager påklaget vedtaket 6. desember 2021. I brev datert 27. januar 2022 orienterte RME klagemotparten om at vedtaket var påklaget, og satte frist for kommentarer til 27. januar 2022. Klagemotparten sendte sine merknader i brev datert 27. januar 2022.
- (9) Klager ba i e-post datert 19. januar 2022 om at klagen datert 1. mars 2021 måtte oversendes klagemotparten for uttalelse. I tillegg ba klager om svar fra både klagemotparten og RME om hvorfor klagemotparten benyttet kravstype "nettleie" ved oversendelse av krav til namsmyndighetene, selv om nettleien var betalt og kravet egentlig gjaldt gebyret for manuell måleravlesning, som klager har motsatt seg. I e-post datert 15. februar 2022 etterlyste klager svar fra RME på klagers e-post datert 19. januar 2022. Klager ba videre om forklaring på hvorfor hun ikke hadde fått oversendt klagemotpartens merknader til klagen på vedtaket datert 11. november 2021. I perioden 16. februar til 30. mars 2022 pågikk det korrespondanse mellom klager og RME. Klager hadde en rekke innvendinger til RMEs saksbehandling, herunder at en tidligere henvendelse og to ulike klager var blandet sammen i ett saksnummer. I tillegg anførte hun at RMEs vedtak gjaldt noe annet enn det hun hadde klaget på i klagen 1. mars 2021.
- (10) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingssåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble oversendt til Energiklagenemnda ved RMEs innstilling datert 31. mars 2022. I tiden etter oversendelsen til nemnda fortsatte korrespondansen mellom RME og klager vedrørende innholdet i begrepet «nettleie».
- (11) Klager og klagemotpart har i brev datert 4. april 2022 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader.

- (12) I e-poster datert 26. april 2022 og 2. mai 2022 ba klager om at saken skulle returneres til RME for opprydning før den behandles av Energiklagenemnda. Energiklagenemnda informerte klager i e-post 4. mai 2022 om saksgangen for nemnda.
- (13) Klager fikk innvilget flere utsettelse av merknadsfristen. Første utsettelse var til 3. mai 2022, deretter 15. august 2022, og senest 1. september 2022. Klager sendte inn merknader til Energiklagenemnda i e-post datert 1. september 2022. Klagers merknader ble oversendt til klagemotparten 13. september 2022, med frist for innsending av kommentarer 24. september 2022. Det har ikke kommet inn merknader til Energiklagenemnda fra klagemotparten.
- (14) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 20. oktober 2022 og saken ble skriftlig avgjort 31. oktober 2022.
- (15) Parallelt med saken som ligger til behandling hos Energiklagenemnda har RME hatt til behandling en uenighetssak mellom de samme partene om strømstøtte, RMEs ref. 202207264, på grunnlag av klage datert 21. februar 2022 fra klager. Det opplyses at det er fattet vedtak i saken 29. juni 2022.

2 Reguleringsmyndigheten for energis (RME) vedtak

- (16) I sitt vedtak datert 11. november 2021 avviser RME klagen om brudd på leveringsplikten og klagen på tariffing for 2019 og 2020. Det fattes samtidig vedtak om at klagemotparten kan fastsette tariff for ikke-fjernavleste måleverdier etter kontrollforskriften § 17-9.

Avvisning av klage om brudd på leveringsplikten

- (17) Avvisningen av klagen om brudd på leveringsplikten begrunnes med at dette ligger utenfor RMEs myndighetsområde. RME forklarer at leveringsplikten innebærer en plikt til å la kunder bli tilknyttet nettet, og levere strøm innenfor konsesjonsområdet. I uenighetssaker om leveringsplikten etter energiloven § 3-3, skal RME fatte vedtak etter NEM § 4-13. I saker som gjelder stenging av strøm, skal det imidlertid ikke søkes om fritak fra leveringsplikten. Leveringsplikten er ikke absolutt og det er utenfor RMEs kompetanseområde å vurdere hvorvidt vilkårene er oppfylt for at et nettselskap kan stenge strømmen hos en kunde etter lov 21. juni 2002 nr. 34 om forbrukerkjøp (forbrukerkjøpsloven) § 48a og Standard nettleieavtale. En avgjørelse fra Søndre Østfold tingrett av 7. juni 2021 (20-187442TVI-TSOS/THAL og 20-143133TVI-TSOS/THAL) slår fast at leveringsplikten i energiloven § 3-3 ikke er til hinder for at stengeretten etter forbrukerkjøpsloven § 48a anvendes.
- (18) RME kommenterer også at nettselskapene har en plikt etter avregningsforskriften § 4-1 til å installere AMS i alle målepunkt. Stenging av strøm er imidlertid en privatrettslig tvist. RME avgjør ikke tvister om stenging. Riktig klageinstans for dette er Elklagenemnda. Dersom en kunde motsetter seg installasjon av AMS må eventuelt tvangsgrunnlag og tvangsfullbyrding behandles av domstolene. Disse spørsmålene er utenfor RMEs myndighetsområde.
- (19) Når det gjelder setningen som klager har gjengitt fra NVEs vurdering av 22. april 2005, om manglende betaling av andre forpliktelser enn nettleie, så må dette forstås som andre krav enn dem nettselskapet har mot en kunde. Nettleie omtales i kontrollforskriften som "tariffer" og "tariffer" er i forskriftens § 1-3 definert som "alle priser og annen

økonomiske godtgjørelse som konsesjonæren fastsetter for tilknytning til og bruk av elektriske nettanlegg".

Avvisning av klage over klagemotpartens tariffing for 2019 og 2020

- (20) RME avviser klagen over klagemotpartens tariffing for 2019 og 2020 fordi dette spørsmålet er avgjort i en annen sak. RME viser til vedtak fattet 30. oktober 2019 hvor klagemotparten ble pålagt å korrigere beregningen av avlesningsgebyret for 2019 og 2020. Klagemotparten foretok ny beregning som RME fremdeles anså som for høy. Klagemotparten påklaget vedtaket, og saken ble oversendt til Energiklagenemnda for endelig avgjørelse. Energiklagenemndas avgjørelse i sak nr. 2021/1954 vil ha betydning for alle kunder som har betalt avlesningsgebyr i 2019 og 2020.

Vedtak om at nettselskapet kan fastsette tariff for ikke-fjernavleste måleverdier

- (21) RME fatter videre vedtak om at nettselskapet kan fastsette tariff for ikke-fjernavleste måleverdier etter kontrollforskriften § 17-9. Bestemmelsen fastslår at «nettselskapet kan fastsette tariff til dekning av merkostnader ved å håndtere og kontrollere måleverdiene for kunder som ikke har fjernavlest måler», der dette skyldes «forhold på kundens side». Det legges til grunn at både tilfeller hvor kunder har fått fritak for AMS etter forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av nettjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (avregningsforskriften) § 4-1 andre ledd bokstav b, og tilfeller hvor en kunde motsetter seg installasjon av AMS med aktiv kommunikasjonsenhet uten å ha fått fritak, anses som «forhold på kundens side». Klagemotparten hadde derfor anledning til å fastsette tariff i dette tilfellet.
- (22) Bestemmelsen i kontrollforskriften § 17-9 stiller ikke krav om at kunden har bestilt denne nettjenesten særskilt. Når nettselskapet vurderer det som hensiktsmessig å ha tariff for ikke-fjernavleste måleverdier, må tariffen gjelde alle kunder som ikke har fjernavlest måler, forutsatt av dette skyldes forhold på kundens side. Ved fastsettelsen av selve tariffen er det forskriftens standardbeløp på 1500 kroner som anvendes, eksklusiv merverdiavgift. Kundens faktura gjelder ikke for en spesifikk aktivitet nettselskapet utfører, men for kundens del av merkostnaden nettselskapet påføres ved å ha denne spesifikke kundegruppen som ikke benytter standardsystemet for avlesing og oversendelse av måleverdier gjennom AMS. Standardbeløpet kan ikke justeres av nettselskapet, og gjelder uavhengig av hvordan nettselskapet gjennomfører kontroll av ikke-fjernavleste måleverdier eller hvor ofte den gjennomføres. Nettselskapet er ansvarlig for at målepunkt blir målt og avlest minimum én gang i kalenderåret, men det er opp til nettselskapet å vurdere om årlig stedlig kontroll er nødvendig for å oppfylle dette kravet.
- (23) RME kan heller ikke se at klagemotparten bryter reglene om fakturering i avregningsforskriften § 7-1 andre ledd ved fakturering av tariff for ikke-fjernavleste måleverdier i § 17-9. Nettselskapet skal fakturere tariffen etterskuddsvis, og på hver faktura eller sjeldnere, men minst hver tredje måned. Dette gjelder uavhengig av når nettselskapene utfører aktiviteter knyttet til å håndtere og kontrollere ikke-fjernavleste måleverdier.
- (24) RME viser for øvrig til at klager ikke har betalt for samme kostnad flere ganger. De tariffene som fastsettes i § 17-6 dekker kostnader til den aktuelle tjenesten. Tariffer fastsatt etter § 17-9 er ment å dekke merkostnader nettselskapene har ved å håndtere og kontrollere måleverdier som ikke er fjernavleste. Inntektsrammereguleringen

gjennomført av RME sikrer at inntekter fra denne tariffen kommer til fradrag i beregningsgrunnlaget for den ordinære nettleien.

- (25) Videre viser RME til at kontrollforskriften § 17-9 ikke er i strid med avregningsforskriften § 4-2 om funksjonskrav, fordi følgen av et fritak etter avregningsforskriften § 4-1 innebærer at man også har fått fritak for funksjonskravene i § 4-2. En velfungerende AMS-måler (måler med aktiv kommunikasjonsenhet) er fjernavlest. En AMS-måler med deaktivert eller fjernet kommunikasjonsenhet sender ikke fra seg måledata. Det vil si den ikke er fjernavlest.

Krav til legeattest for fritak fra AMS

- (26) Angående klagers anførsel om krav til legeattest for fritak for AMS-måler, viser RME til at det ikke foreligger opplysninger om at klager har søkt B om fritak fra AMS. Dersom klager ønsker at RME skal fatte vedtak, må det først søkes fritak fra AMS hos nettselskapet. Det er det eventuelle avslaget fra nettselskapet som kan påklages til RME. Generelt uttales det at bestemmelsen uttrykkelig krever dokumentert at AMS-måleren medfører ulemper for kunden. Hvordan dokumentasjon skal foregå er ikke presisert, men det er i forvaltningspraksis utviklet et krav legeerklæring basert på bestemmelsens forarbeider og intensjonen bak regelen. Datatilsynet skal for øvrig følge opp at nettselskapene behandler sensitive opplysninger i tråd med personopplysningsloven. RME opplyste at de på tidspunktet var i dialog med Datatilsynet angående kravet om legeerklæring som vilkår for fritak fra AMS.
- (27) Krav om installasjon av AMS følger avregningsforskriften, og fritak for kommunikasjonsdelen i måleren er med hjemmel i avregningsforskriften, ikke i nettleieavtalen. Ved eventuell motstrid mellom avtale og forskrift, vil forskrift få forrang.

3 Partenes anførsler

3.1 Klagers anførsler

- (28) Klager har i det vesentlige anført:

Saken må sendes tilbake til RME

- (29) Energiklagenemnda skal ikke behandle den oversendte klagen. RME har blandet inn en ny klagesak på strømtøtte fra 21. februar 2022, som senere har fått eget saksnummer, i tillegg til en generell henvendelse om leveringsplikten for strøm 7. desember 2020. Strømtøtadsloven er utenfor Energiklagenemndas mandat.

RME er korrekt klageinstans

- (30) Klagen 1. mars 2021 handler om strømtøtting og målerbytte, en uenighet om vilkår for tilknytning til og bruk av nettet, jf. NEM § 4-13. RME er derfor korrekt klageinstans. RME svarer ikke på det klager tar opp når det kun vises til at spørsmålene ligger utenfor RMEs myndighetsområde. RME har ikke tatt hensyn til klagers private interesser i henhold til formålsparagrafene i kontrollforskriften § 1-1, energiloven § 1-2 og NEM-forskriften § 1-1.
- (31) Det er ansvarsfraskrivelse at RME henviser til Elklagenemnda for klagen om brudd på leveringsplikt. Elklagenemnda driftes av bransjens eget interesseorgan. Elklagenemndas

avgjørelser er kun rådgivende for partene. Det er et skjevt styrkeforhold mellom klager og klagemotparten. Å gå til domstolene innebærer en stor økonomisk forpliktelse.

- (32) RME er kontrollorgan og tilsynsmyndighet for nettselskapene, og tar feil når de sier at det er utenfor deres myndighetsområde å avgjøre klagers klage på monopolmisbruk fra klagemotparten. Hensikten til RME som regulator er å sikre at nettselskapene ikke utnytter sin monopolstilling ved å stille urimelige krav. RME er riktig myndighet til å vurdere lovligheten av stenging av strøm. Skal nettselskapet koble klager fra strømnettet, kreves det dispensasjon fra leveringsplikten. Når nettselskapet stenger strømmen, har ikke klager mulighet til å kjøpe strøm fra sin kraftleverandør. RME fraskriver seg ansvar ved å si at spørsmål om tvangsgrunnlag og fremgangsmåte etter tvangsfullbyrdesloven ligger utenfor deres myndighetsområde. Klagemotparten utnytter sin dominerende stilling når de stenger strøm uten å ha rettslig grunnlag etter tvangsfullbyrdesloven. I dagens moderne samfunn er man helt avhengig av strøm og strømstenging er et meget sterkt virkemiddel for nettselskapet. Domstolene har behandlet flere saker om stenging av strøm, der de har landet på at nettselskapet opptre rettsstridig.

- (33) I NVEs vurdering 22. april 2005 side 2, som gjelder avvisning av klage på stengevarsel, sak nr. 200404411-10, uttales følgende:

«Det er NVEs vurdering at stengning av et anlegg, basert på manglende betaling av andre forpliktelser enn nettleie, må anses å være i strid med områdekonsesjonærens leveringsplikt som følger av energilovens § 3-3».

- (34) Forbrukerkjøpsloven § 48a gjelder ved betalingsmislighold, og er ikke aktuell her da klager ikke skylder klagemotparten penger, verken nettleie eller andre pengekrav i henhold til nettleieavtalen. Det er heller ikke tale om noen form for vesentlig kontraktsbrudd. Det finnes flere rettsavgjørelser som underbygger klagers synspunkt. Blant annet behandlet Nord-Østerdal tingrett 20. november 2020 begjæring om midlertidig forføyning mot klagemotparten når det gjaldt stenging av strøm. Det vises til Ot.prp. nr. 114 (2004-2005) s. 147-1484 og NOU 2004: 4 s. 1605. Domstolen uttalte:

"Grunnvilkåret for å stenge overføring av elektrisk energi er at det foreligger et vesentlig kontraktsbrudd fra forbrukerens side. Det fremgår av nevnte forarbeider at det er vanskelig å tenke seg situasjoner hvor vilkåret er oppfylt ved andre former for kontraktsbrudd enn betalingsmislighold."

- (35) Klager viser til avgjørelsen i Søndre Østfold tingrett, som RME viser til, ikke har noen sammenheng med den foreliggende klagen da den gjaldt helseaspektet for saksøkerne. Klager har ikke tatt opp noe som helst om helseaspektet knyttet til stråling fra kommunikasjonsenheten i smartmåleren.
- (36) Klager har ikke motsatt seg bytte av måler etter Standard nettleieavtale fra 2007. Nettselskapet kan ikke kreve bytte til AMS-måler, da dette ikke står uttrykkelig i nettleieavtalen fra 2007. Nettleieavtalen må ha forrang da den gir uttrykk for et privatrettslig forhold. I Kristiansand tingretts kjennelse av 17. september 2018 slås det fast at kunden ikke er pliktig til å installere AMS-delen (kommunikasjonsenheten) i smartmåleren. RME henviser til feil slutning i kjennelse av 20. juli 2018 siden punkt 1 og 2 bortfaller i dom 2 av 17. september 2018.

- (37) Nettselskapet kan heller ikke kreve dokumentasjon i form av legeattest for å innvilge unntak fra installasjon av AMS med aktiv kommunikasjonsenhet. Avregningsforskriften § 4-1 andre ledd krever ikke legeattest. Forvaltningspraksisen bryter også personvernlovverket. Kravet er derfor ulovlig. Kravet om legeattest anvendes som et pressmiddel.

Vedtakene om tariffing

- (38) RME har avvist klagen om klagemotpartens tariffing for 2019 og 2020 på feil grunnlag. Klager har bestridt gebyrkravene og mottatt purringer på manglende betalinger. Flere av kravene har gått til inkasso hvor kravstypen er oppgitt som skyldig nettleie. Klager har betalt nettleie ved forfall, men bestridt «Gebyr for manuell måleravlesning» i henhold til fakturaposten. Klager har ikke tidligere fått behandlet dette forholdet. Gebyret skal være dekket gjennom den ordinære nettleien. I realiteten er tariffen en dobbeltfakturerings. Klager har aldri benektet at klagemotparten kan fastsette sine egne tariffer etter §§ 17-6 og 17-9. Faste kostnader knyttet til avlesning for profilmålere kan imidlertid ikke dekkes gjennom avlesningsgebyret. Dette inngår som en del av nettselskapets ordinære måle- og avregningsansvar, og skal dekkes gjennom den ordinære nettleien. RME tar feil når de legger til grunn at manuell avlesning er en «særskilt tjeneste». Korrekt hjemmel er kontrollforskriften § 14-2 første ledd bokstav a, der det heter at «fastleddet dekker kundespesifikke kostnader». Dette må ses i sammenheng med avregningsforskriften § 3-3, der det følger at nettselskapene har ansvaret for at «innmating og uttak av kraft i målepunkt blir målt og avlest».
- (39) RME viser til en sak hvor klager ikke er part. Energiklagenemndas avgjørelse i 2021/1954 innebærer at innkreving av tariffer forutsetter at det faktisk utføres den type tjeneste som skal dekkes av tariffen. Gebyret og tariffen er noe nettselskapet kan fakturere kunden for hvis de har og kan dokumentere kostnadene i tariffen. Det er ikke en plikt. Nettselskapene er videre, i henhold til kontrollforskriften § 13-5, pliktig til å gi informasjon om beregningsgrunnlaget i tariffen. Klager har ikke mottatt noen slik spesifikasjon på beregningsgrunnlaget av tariffen/gebyret fra klagemotparten for kalenderåret 2019 og 2020 etter § 17-6 og 2021 etter § 17-9.
- (40) RME har ikke saksbehandlet klagers forbrukerrettigheter. Gebyret er i strid med markedsføringsloven § 11 første ledd bokstav a som forbyr «å kreve betaling for varer, tjenester eller andre ytelser uten etter avtale mv.» Klager har ikke bestilt avlesning. Forbrukertilsynet har uttalt: «Brudd på Markedsføringsloven er - for så vidt - Forbrukertilsynets område, men det vil variere etter type brudd, og i gitte tilfeller, så vil noen saker da sortere under RME sitt særtilsyn for nettvirksomheten.» Ethvert selskap som har fått konsesjon til å drive nettvirksomhet er forpliktet til å følge gjeldende lover og forskrifter.
- (41) Klager avleser selv sin profilavregnede måler og sender inn avlesningen til nettselskapet den 1. i hver måned i henhold til avregningsforskriften § 3-3. Klager gjennomfører nettselskapets ansvar ved å sende inn avlesningen til Elhubs datasystemer for avregning. Elhub har bekreftet at avlesninger fra profilavregnede målepunkt er automatiserte prosesser. I nettleieavtalen § 5-3 tredje ledd står det for øvrig at den som forlanger måleutstyret kontrollert, dekker kostnaden ved kontrollen.

3.2 Klagemotpartens anførsler

- (42) Klagemotparten har i det vesentlige anført:
- (43) Som nettselskap har klagemotparten en plikt til å installere AMS hos sine nettkunder, jf. avregningsforskriften § 4-1. Klagemotparten har rett til å belaste anlegg med ikke-fjernavleste måleverdier med en tariff i henhold til standardbeløpet i kontrollforskriften § 17-9. Etter vedtakelsen av § 17-9 har nettselskap ikke lenger en dokumentasjonsplikt når det gjelder beregningsgrunnlaget av tariffen, fordi dette er standardisert.
- (44) Tariffen kan ikke anses for å være en dobbeltbetaling, fordi den skal dekke de merkostnadene et nettselskap har knyttet til målere uten kommunikasjonsmodul.
- (45) Nettleieavtalens punkt 5.3 dreier seg om kontroll av selve måleapparatet ved mistanke om feilmåling. Klager har trukket ut kun én setning av punktet. Bestemmelsen er ikke relevant for tariffing av kunder med ikke-fjernavleste målere.

4 Klagenemndas vurdering

- (46) Saken gjelder As klage over RMEs vedtak om at B kan fastsette tariff for ikke-fjernavleste måleverdier i tråd med kontrollforskriften § 17-9. Klager bestrider også avvisningen av klagen på nettselskapets leveringsplikt og avvisning av klagen på nettselskapets tariffing etter § 17-6 for 2019 og 2020.

Anførselen om at saken skal sendes tilbake til RME

- (47) Klager har bedt Energiklagenemnda om å ikke behandle klagen og i stedet sende denne tilbake til RME for ny vurdering. I denne forbindelse har klager anført feil under RMEs saksbehandling. Nemnda er klageinstans for enkeltvedtak fattet av RME, jf. forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1430 om Energiklagenemnda § 1. Nemnda kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende saken tilbake til RME for helt eller delvis ny behandling, jf. forvaltningsloven § 34 siste ledd. Nemnda kan altså fatte vedtak om å sende saken tilbake til RME dersom det er grunnlag for dette, men dette krever imidlertid at nemnda først behandler saken. Nemnda kan prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd.

Oversittelse av klagefristen

- (48) Nemnda tar først stilling til om saken skal avvises som følge av fristoversittelse, jf. forvaltningsloven §§ 29, jf. 34.
- (49) Da annet ikke er opplyst, legger nemnda til grunn at vedtaket var tilgjengelig i klagers e-postboks samme dato som e-posten for RMEs oversendelse 11. november 2021. Ettersom klager hadde mulighet for å gjøre seg kjent med vedtaket, løper også klagefristen på tre uker fra denne dato, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd. Klagen ble oversendt i e-post datert 6. desember 2021. Klagen er dermed ikke fremsatt rettidig.
- (50) Det følger av forvaltningsloven § 34 andre ledd tredje punktum at dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger, skal klageinstansen avvise saken. I forvaltningsloven § 31 første ledd åpnes det for at en klage likevel kan tas under behandling dersom parten ikke kan lastes for å ha oversittet fristen eller for å ha drøyd med klage etterpå jf. bokstav a, eller det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd, jf. bokstav b. Det skal legges vekt på om endring av vedtaket kan medføre skade eller ulempe for andre, jf. § 31 andre ledd.

- (51) Det opplyses ikke hva som er årsaken til at klagen er fremsatt for sent. I saken er det to parter, og nemnda legger til grunn at endring av vedtaket vil kunne medføre en viss ulempe for den andre parten. I Ot.prp.nr.3 (1976-1977) *Om lov om endringer i lov 10 februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (regler om taushetsplikt m.m.)*, fremgår det imidlertid at en «særlig grunn» kan være at det klages over rettsanvendelsen ved vedtaket. Videre uttales det at en klage om rettsanvendelse «kan det være lite rimelig å avvise, fordi rettsspørsmålet ikke derved bringes ut av verden». Nemnda viser til at klager har klaget over RMEs rettsanvendelse og at RME ikke har behandlet det som klagen gikk ut på. Ut i fra en totalvurdering, sakens omfang og den tiden som er gått, kommer nemnda til at den vil ta saken til behandling, jf. forvaltningsloven § 31 første ledd bokstav b.

Klage på monopolmisbruk og avvisning av klagen om brudd på leveringsplikten

- (52) Klager viser til at klagen gjaldt klagemotpartens monopolmisbruk og anfører at det er uriktig at RME ikke har myndighet til å ta stilling til dette. Herunder anfører klager at RME fraskriver seg ansvar ved å si at det ligger utenfor deres myndighetsområde å avgjøre spørsmål om blant annet brudd på leveringsplikten ved stenging av strøm, tvangsfullbyrdelse og markedsføringsloven.
- (53) Nemnda skal vurdere om RME har vurdert sin kompetanse etter energiregelverket riktig. Nemnda tar utgangspunkt i NEM § 4-13 første punktum, som lyder:

«Uenighet om vilkår for tilknytning til og bruk av nettet kan bringes inn til Reguleringsmyndigheten for energi, som skal fatte vedtak i saken innen to måneder etter at klagen kom fram.»

- (54) Selv om ordlyden i NEM § 4-13 er generell, er den klare forutsetningen at RME skal avgjøre uenighet med grunnlag i energiloven med tilhørende forskrifter. Før opprettelsen av RME lå hjemmelen i forskrift av 13. desember 2006 nr. 1462 om endring i forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m (energilovforskriften) § 4-10. Nemnda viser til at departementet i forarbeidene til energiloven, Ot.prp.nr. 61 (2005-2006) presiserer at NVE (nå RME) sin tvisteløsningsfunksjon kun innebærer en plikt til å løse tvister som gjelder energimyndighetenes ansvarsområde og at rene privatrettslige spørsmål faller utenfor:

«Når det gjelder høringsuttalelsene som tar opp spørsmål knyttet til den nærmere grensdragningen og innholdet i tvisteløsningsfunksjonen, er det etter gjeldende rett og direktivet etter departementets vurdering slik at NVE kun vil ha plikt til å løse tvisten hva angår spørsmål som faller inn under energimyndighetenes ansvarsområde, og at rene privatrettslige spørsmål faller utenfor. Det samme gjelder privatrettslige spørsmål som avledes eller henger sammen med spørsmål som skal avgjøres gjennom NVEs vedtak i tvistesaken, som for eksempel spørsmål om renter mv.»

- (55) Virkeområdet for NVEs funksjon som tvisteløser er også omtalt i merknadene til energilovforskriften § 4-10, hvor det vises til at saksforholdene hvor det var aktuelt for NVE å fungere som tvisteløser var knyttet til bestemmelser i følgende forskrifter: avregningsforskriften, kontrollforskriften, forskrift av 7. mai 2002 nr. 448 om systemansvaret i kraftverket, forskrift 16. desember 2002 nr. 1607 om energitredninger (opphevet) og forskrift av 30. november 2004 nr. 1557 om leveringskvalitet i kraftsystemet. Årsaken til den generelle utformingen av uenighetsbestemmelsen var at

en på denne måten unngikk å ekskludere saksforhold som skulle omfattes etter EØS-retten og unngikk å inkludere saksforhold som ikke var ment å omfattes. En generell utforming ville også ta høyde for senere forskriftsendringer, slik at det ikke ble feilhenvisninger i bestemmelsene. Det legges til at en konkretisering av hvilke typer saksforhold som omfattes av tvisteløsningsfunksjonen til NVE kan og bør skje i retningslinjer.

- (56) RMEs myndighet til å avgjøre uenighet om vilkår for tilknytning til og bruk av nettet, er dermed begrenset til uenighet med grunnlag i energiregelverket. Nemnda er enig med RMEs begrunnelse for at spørsmålene knyttet til markedsføringsloven, tvangsfullbyrdelse og adgang til stenging av strøm etter forbrukerkjøpsloven § 48a, ligger utenfor RMEs myndighetsområde. Energiklagenemnda behandler klager over enkeltvedtak truffet av RME med hjemmel i energiloven og naturgassloven, jf. forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1420 om Energiklagenemnda § 1. Nemnda tar derfor heller ikke stilling til anførsler om brudd på markedsføringloven, tvangsfullbyrdelse og stenging av strøm. Spørsmål om Elklagenemndas nøytralitet som klageorgan faller også utenfor nemndas myndighetsområde.
- (57) Nemnda vil generelt bemerke at leveringsplikten står sterkt. Stenging av strøm etter forbrukerkjøpsloven § 48a krever "vesentlig kontraktbrudd", noe som tilsier at adgangen til å stenge strømmen på dette grunnlaget er snever. Nemnda har imidlertid ikke hjemmel til å vurdere hvorvidt vilkårene for å stenge strømmen etter denne særlovgivningen er oppfylt. Uenighet om nettselskapets stenging av strøm kan rettes til Elklagenemnda eller ved å reise sak for domstolene.
- (58) Klager anfører at RME ikke har vurdert og tatt hensyn til hennes private interesser, jf. formålsbestemmelsene i kontrollforskriften § 1-1, energiloven § 1-2 og NEM-forskriften § 1-1.
- (59) Nemnda viser til energiloven § 1-2 som lyder:

«Loven skal sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.»

- (60) Det fremgår også av kontrollforskriften § 1-1 og NEM-forskriften § 1-1 at det skal tas hensyn til blant annet private interesser. Departementet uttaler følgende i Ot.prp.nr.43 (1989-1990) *Om lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (Energiloven)*, i kommentarene til formålsbestemmelsen:

«Formålet med loven er å sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi skjer samfunnsmessig rasjonelt. Det skal i den sammenheng tas hensyn til berørte allmenne og private interesser, herunder hensyn til miljøet.»

Hovedmålsetningen for loven vil være å ivareta hensynet til riktig ressursbruk i produksjon og fordeling av energi. Lovreglene må legge til rette for organisasjonsmessige forhold i energiforsyningen som sikrer en samfunnsøkonomisk riktig tilpasning i produksjon og fordeling. Loven skal legge rettslig grunnlag for en effektivisering av kraftmarkedet. Loven skal ivareta hensynet til forbrukernes interesser.»

- (61) Hensikten med bestemmelsen er altså at balansegangen mellom hensynet til effektiv drift av nettet og viktige forbrukerinteresser ivaretas. Nemnda er enig med klager i at alle nettselskap er forpliktet til å følge gjeldende lover og forskrifter, herunder forbrukervernregelverket. RMEs kompetanse til å avgjøre uenighet er imidlertid begrenset til saker som avgjøres på grunnlag av energiregelverket. Det er helt riktig at private interesser, herunder forbrukerinteresser, skal hensyntas iht. de nevnte formålsbestemmelsene. Bestemmelsene kan imidlertid ikke tolkes slik at de gir RME adgang til å fatte vedtak for å ivareta private interesser på områder utenfor den myndighet RME er gitt i energilovgivningen. Nemnda mener RME i dette tilfellet har vurdert sin kompetanse etter energiloven og tilhørende forskrifter korrekt. Nemnda kan ikke se at RME har brutt de nevnte formålsbestemmelsene i saken ved å avklare hvilke forhold som faller utenfor deres myndighet å ta stilling til, herunder tvangsfullbyrdelse, forbrukervernregelverket og stenging av strøm.
- (62) Nemnda forstår klagers anførsler som at det ikke eksisterer et fullgodt alternativ til at RME behandler klagen om strømstengning, og at det ikke er tilstrekkelig for å ivareta klagers rettssikkerhet at disse sakene kan behandles av Elklagenemnda og domstolene. Nemnda tolker dette som kritikk av rammene for myndigheten til de organene som er opprettet. Dette ligger utenfor Energiklagenemndas myndighet å ta stilling til.
- (63) Nemnda opprettholder på denne bakgrunn RMEs avvisningsvedtak vedrørende klagen på leveringsplikt.

Anførselen om at kravet til legeattest er ulovlig

- (64) RME fattet ikke vedtak i klagers sak når det gjaldt klagen på krav til legeattest da det ikke var opplyst hvorvidt klager hadde søkt nettselskapet om unntak eller om hun hadde dokumentert en eventuell ulempe installasjonen har for henne. RME kan kun vurdere uenighet i dette spørsmålet dersom nettselskapet allerede har vurdert om vilkårene for unntak er oppfylt i det konkrete tilfellet. Da ingen slik beslutning er klaget inn til RME, kan det heller ikke fattes vedtak i klagen som gjelder kravet til legeattest for å innvilge unntak fra installasjon av AMS etter avregningsforskriften § 4-1 annet ledd bokstav b.
- (65) På generelt grunnlag vil nemnda bemerke at nettselskapene etter avregningsforskriften § 4-1 første ledd har en plikt til å installere AMS i hvert målepunkt. Denne bestemmelsen må sees i sammenheng med avregningsforskriften § 3-1 hvor det fremgår av første ledd at nettselskap er ansvarlig for alle målere og måleverdier i sitt nettområde og av andre ledd at sluttbruker plikter å gi nettselskapet adgang til måleren for anlegget sitt. I høringsdokument RME Dokument nr. 3-2020, fremgår det at plikten i § 3-1 andre ledd ble tatt inn ved forskrift 22. januar 2021 nr. 177 for å presisere en plikt for nettkunden som etter RMEs syn allerede fulgte indirekte av bestemmelsens første ledd. Denne tilføyelsen var ikke ment å endre den eksisterende rettstilstanden, men heller tydeliggjøre den. Etter nemndas vurdering innebærer sluttbrukernes plikt til å gi nettselskapene adgang til måleren etter § 3-1, også at sluttbrukeren plikter å gi nettselskapene tilgang slik at disse kan bytte strømmåleren som de har ansvar for. Dette ble slått fast av nemnda i sak 2021/1991.
- (66) Nemnda viser til at sitatet som klager viser til fra kjennelsen i Kristiansand tingrett gjelder tolkning av klagers privatrettslige plikter etter nettleieavtalen og hvorvidt vilkårene for stenging av strøm var til stede. Kjennelsen gjaldt altså et annet spørsmål enn det RME vurderer i denne saken.

- (67) Etter avregningsforskriften § 4-1 andre ledd bokstav b følger det at nettselskapene ikke har plikt til å installere AMS dersom installasjonen er til «*vesentlig og dokumenterbar ulempe*» for sluttbrukeren. Det er slått fast i forvaltningspraksis at dette kravet sikter til helsemessig ulempe, og at dette må dokumenteres ved attest fra lege eller psykolog. Klager anfører at den forvaltningspraksis om legeattest RME viser til, er i strid med personvernlovverket. Nemnda bemerker at hvorvidt nettselskapet oppbevarer helseopplysninger i henhold til personvernregelverket, er et spørsmål som hører inn under Datatilsynets myndighet. Nemnda viser til at Datatilsynet i sitt vedtak datert 30. mars 2022 konkluderte med at nettselskapene hadde behandlingsgrunnlag for legeerklæringer etter personvernforordningen. I likhet med Datatilsynet legger nemnda til grunn at nettselskapene etter mottak av slik informasjon må følge gjeldende regelverk knyttet til oppbevaring av personopplysninger.

Vedtaket om at klagemotparten kan fastsette tariff for ikke-fjernavleste måleverdier etter kontrollforskriften § 17-9

- (68) Det neste spørsmålet klagenemnda tar stilling til er todelt. Det første spørsmålet er om klagemotparten kan fastsette tariff for ikke-fjernavleste måleverdier etter kontrollforskriften § 17-9. Det andre spørsmålet er om tariffgebyret utgjør en dobbeltfakturerings av den samme kostnaden.

- (69) Kontrollforskriften § 17-9 lyder som følger:

"§ 17-9 Tariff for ikke-fjernavleste måleverdier

Nettselskapet kan fastsette tariff til dekning av merkostnader ved å håndtere og kontrollere måleverdiene for kunder som ikke har fjernavlest måler. Dette gjelder kun der manglende fjernavlesning skyldes forhold på kundens side.

Tariff for ikke-fjernavleste måleverdier settes til 1500 kroner eksklusiv merverdiavgift per år."

- (70) Bestemmelsen innfører et standardisert beløp for tariffen for ikke-fjernavleste måleverdier. I RME rapport nr. 8/2020 redegjør RME for at beløpet er satt noe lavere enn det nettselskapene selv fastsatte etter kontrollforskriften § 17-6. Det standardiserte beløpet var ment å balansere ulike hensyn. Kunder uten fjernavlesning skulle ikke få en urimelig høy tariff for ikke å benytte standardsystemet for avlesning og oversendelse. Samtidig ble det vektlagt at disse kundene skal bidra til å dekke merkostnadene nettselskapene har ved å håndtere og kontrollere slike måleverdier, slik at disse ikke blir veltet over på de andre kundene.
- (71) Tariffen kan kun kreves der manglende fjernavlesning skyldes forhold på kundens side. Dette er ment å omfatte både tilfeller hvor kunder har fått fritak fra AMS og tilfeller hvor kunde motsetter seg slik installasjon uten å ha fått fritak, jf. RME rapport nr. 8/2020 side 21. Slik saken er opplyst har klager motsatt seg installasjon av AMS. I likhet med RME anser nemnda dette som «*forhold på kundens side*», jf. kontrollforskriften § 17-9.
- (72) Nettselskapet har derfor anledning til å fastsette tariff for manuell måleravlesning etter § 17-9. Det er riktig at nettselskapet ikke er pliktig til å kreve inn slikt gebyr. Hvorvidt slikt gebyr fastsettes når vilkårene for dette er oppfylt, er imidlertid opp til nettselskapet å avgjøre.

Dobbelfakturering

- (73) Klagenemnda tar videre stilling til om det foreligger en dobbelfakturering. Klager anfører at selskapet får betale for samme tjeneste to ganger ved fastsettelse av tariff for manuell avlesning etter § 17-6 for 2019 og 2020 og etter § 17-9 for senere år, ved at de kundespesifikke kostnadene allerede er dekket gjennom nettleiens lovpålagte fastledd som fremgår av kontrollforskriften § 14-2.
- (74) Nemnda viser til at den økonomiske reguleringen av nettselskapene har som formål at nettet skal driftes, utnyttes og utvikles på en samfunnsmessig rasjonell og effektiv måte. Prinsippet bak fastsettelsen av nettleien er at den skal reflektere kostnaden ved kundens bruk av nettet. Nettselskapene har anledning til å kreve et gebyr for manuell avlesning av målere, for å dekke kostnadene for kundegruppen som ikke benytter seg av nettselskapets standardssystem for avlesning gjennom AMS. Dette har nemnda slått fast i tidligere avgjørelser, herunder sak 2022/0723. Manuell avlesning må betegnes som en særskilt tjeneste som normalt ikke ytes nettselskapenes kunder. Denne tariffen kunne tidligere kreves etter kontrollforskriften § 17-6 og nemnda viser her til nemndas tidligere vedtak, blant annet sak 2021/0969 og 2021/1954. I dag er denne tariffen direkte regulert i kontrollforskriften § 17-9.
- (75) RME har også bekreftet at inntektene fra tariffen skal komme i fradrag i beregningsgrunnlaget for den ordinære nettleien, slik at kunden ikke betaler for den samme kostnaden flere ganger. Når det gjelder gebyret for 2019 og 2020, viser nemnda at den i sak 2022/1954 stadfestet RMEs vedtak som påla klagemotparten å korrigere beregningen av gebyret for manuell avlesning for 2019 og 2020 da denne opprinnelig inneholdt kostnader som ikke kunne dekkes gjennom § 17-6.
- (76) Etter klagenemndas vurdering foreligger det ikke dobbelfakturering ved at klager faktureres både for ordinær nettleie og gebyr for manuell avlesning etter § 17-6 for 2019 og 2020 og etter § 17-9 for senere år.

Forhåndsfakturering

- (77) Videre har klager anført at klagemotparten ikke har utført fysisk stedlig kontrollavlesning av klagers måler, slik at klagemotpartens gebyrkrav innebærer en urettmessig forhåndsfakturering etter avregningsforskriften § 7-1a. Klager utfører målingene selv og sender disse til klagemotparten.
- (78) Tariffen etter § 17-9 er et standardbeløp som skal bidra til å dekke et snitt av merkostnadene nettselskapet har ved å håndtere og kontrollere måleverdier som ikke er fjernavleste. Forskriften stiller ikke krav om at kunden har bestilt avlesningstjenesten særskilt. Nemnda er enig med klager i at innkreving av tariffen forutsetter at det faktisk utføres den type tjeneste som skal dekkes av tariffene, slik nemnda også slo fast i sak 2021/1954. Imidlertid innebærer ikke gebyret for manuell avlesning at den enkelte kunde betaler for en enkelt aktivitet utført av nettselskapet. Hver kunde betaler for sin del av merkostnadene nettselskapet har tilknyttet denne kundegruppen. Det samme gjelder gebyret for manuell avlesning for 2019 og 2020 etter kontrollforskriften § 17-6.
- (79) Verken avregningsforskriften § 7-1a eller kontrollforskriften § 17-6 eller § 17-9 oppstiller et krav om fysisk stedlig kontrollavlesning. Det er opp til nettselskapet å vurdere hvordan kontroll av måleverdiene blir gjennomført. Hvorvidt det er nødvendig med årlig stedlig

kontroll for å oppfylle kravet om at målepunkt skal måles og avleses minimum én gang i kalenderåret, er opp til nettselskapet å vurdere. Etter avregningsforskriften § 7-1a annet ledd skal forbrukerne faktureres etterskuddsvis minimum hver tredje måned på bakgrunn av avlesning. Dette gjelder uavhengig av når selskapene utfører aktiviteter knyttet til å håndtere og kontrollere måleverdier som ikke er fjernavleste. Slik saken er opplyst fakturerer klagemotparten tariffen hver måned.

- (80) På bakgrunn av informasjonen klagenemnda har fått i saken, finner ikke nemnda at klagemotparten har brutt reglene om fakturering etter avregningsforskriften § 7-1a.

Vedtaket om avvisning av klage på tariffing for 2019 og 2020

- (81) I brev til klager datert 28. september 2021 informerte RME om at de ikke ville fatte vedtak i hennes sak, blant annet fordi noen av problemstillingene allerede var behandlet i en annen sak, med virkning for klagemotparten. Klager ba i brev vedlagt e-post datert 1. oktober om at det skulle fattes vedtak i saken, og RME fattet så vedtak om avvisning av klagers klage på klagemotpartens tariffing etter kontrollforskriften § 17-6 for kunder uten aktiv kommunikasjonsenhet i 2019 og 2020.
- (82) RME begrunnet avvisningen med at de allerede hadde fattet et vedtak om de samme forholdene i annen sak, som på tidspunktet var til behandling hos Energiklagenemnda (sak 2021/1954). I det nevnte vedtaket hadde RME pålagt klagemotparten å korrigere sitt gebyr for manuell avlesning for 2019 og 2020, som følge av at dette inkluderte kostnader som ikke var tillatt i henhold til kontrollforskriften § 17-6. Foranledningen til vedtaket var en rekke henvendelser fra nettkunder om informasjonsplikten og beregningen av avlesningsgebyret i denne perioden. Det forutsettes i vedtaket at nettselskapene har adgang til å kreve gebyr for manuell avlesning etter kontrollforskriften § 17-6, og det presiseres at utgiftene skal fordeles likt på den aktuelle kundegruppen. RME påla også klagemotparten å utarbeide tilstrekkelig informasjon til kundene om hvordan gebyret var beregnet.
- (83) Energiklagenemnda er ikke bundet av RMEs vurdering av å avvise klagen og nemnda kan prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34. Den forvaltningsrettslige adgangen til å fatte avvisningsvedtak er smal og avvisning krever grunnlag.
- (84) Det stemmer at klager ikke var part i den tidligere saken. Nemnda forstår det imidlertid som at RME hadde fattet vedtak overfor nettselskapet på vegne av hele kundegruppen som ble ilagt gebyr for manuell avlesning i 2019 og 2020. Avgjørelsen får virkning for alle selskapets nettkunder som ikke har fjernavlest måler. Klager er inkludert i denne kundegruppen.
- (85) Videre forstår nemnda det som at avvisningsvedtaket kun gjelder de deler av klagers klage som gjaldt forhold som allerede var avgjort i vedtaket overfor klagemotparten, herunder klagemotpartens adgang til å kreve gebyr for manuell avlesning for 2019 og 2020 etter kontrollforskriften § 17-6, kravet til måleravlesninger hos kundegruppen og hvorvidt gebyret innebærer forhåndsbetaling, samt brudd på informasjonsplikten. Nemnda kan ikke se at det kommer frem spesielle forhold i klagers sak som gjør at vurderingen av de nevnte spørsmålene vil være annerledes for henne enn for de andre kundene i samme kundegruppe. Vedtaket gir etter nemndas vurdering en tilstrekkelig klar løsning også for den delen av klagers klage som gjelder disse spørsmålene.

- (86) Nemnda er imidlertid enig i at det kan stilles spørsmål ved hvorvidt det var riktig å fatte et avvisningsvedtak i den nærværende saken. Ettersom RME allerede hadde fattet et fellesvedtak, ville det trolig ikke være særlig byrdefullt å fatte et konkret vedtak i klagers sak som slo fast det samme. Nemnda viser til at RME avgjør uenighetssaker om tilknytning og bruk av nettet etter NEM § 4-13. Uenighetsinstituttet stiller dermed RME i en annen posisjon enn andre tilsynsorganer. Det kan være hensiktsmessig for RME, som tilsynsorgan, å fatte fellesvedtak med bindende virkning for et nettselskap når det gjelder tariffen, i tilfeller når det kommer inn henvendelser fra mange kunder om den samme tariffen. Prosessøkonomiske hensyn tilsier at det i slike saker kan aksepteres at hver enkelt kunde ikke mottar eget vedtak i sin sak. Så lenge fellesvedtaket er bindende for nettselskapet og for kundene, kan ikke nemnda se at det må være påkrevd at navnet på alle kundene står i vedtaket. Under enhver omstendighet må likevel de berørte nettkundene som klager på det samme forholdet, veiledes om sin rett til å klage på fellesvedtaket og klagefristen for dette. Nemnda legger til grunn at de berørte nettkundene vil ha rettslig klageinteresse når det gjelder fellesvedtaket.
- (87) Nemnda legger til grunn at RME ikke har plikt til å vurdere klagers sak særskilt når de faktiske og rettslige forholdene er tilsvarende for de berørte nettkundene og fellesvedtaket får virkning for alle selskapets nettkunder som berøres av tariffen. Nemnda legger til grunn at klager vil ha rettslig klageinteresse når det gjelder RMEs fellesvedtak, selv om de ikke står oppført som part i vedtaket. Dette vil da kreve at RME veileder de nettkundene som ønsker å klage på vedtaket. Nemnda kan ikke se at RME har overholdt veiledningsplikten når det gjelder klagers klageadgang i dette tilfellet. Den manglende veiledningen i dette konkrete tilfellet kvalifiserer imidlertid ikke til ugyldighet etter forvaltningsloven § 41, slik nemnda vurderer det. Nemnda bemerker at klagefristen på fellesvedtaket er gått ut, men det følger av forvaltningsloven § 31 første ledd bokstav a at en klage kan tas til behandling selv om den ikke er levert innen klagefristen, dersom klager ikke kan lastes for å ha oversett fristen eller for å ha drøyd med klage etterpå. Nemnda antar at sistnevnte unntak kommer til anvendelse i klagers sak som følge av RME ikke overholdt veiledningsplikten ved hennes klage på forholdet og i stedet kun avviste saken.
- (88) Etter dette vurderer nemnda det slik at RME ikke måtte realitetsbehandle den delen av klagers klage som gjaldt forhold som RME allerede hadde behandlet samlet i vedtak mot klagemotparten, på vegne av alle kundene. RME har imidlertid ikke overholdt veiledningsplikten når de ikke informerte klager om muligheten for å klage på fellesvedtaket.
- (89) Klager har vist til at RME i sitt vedtak ikke har vurdert det hun anfører er urimelig praksis fra klagemotparten i betalingspåminnelser og i forbindelse med oversending av krav til inkassoselskap. Nemnda forstår anførselene som at klager har betalt nettleien, men ikke fakturaposten «Gebyr for manuell måleravlesning» som er fakturert sammen med nettleien, ettersom klager bestrider kravet. Klager har bedt om svar fra klagemotparten og RME om hvorfor kravet som gjelder avlesningsgebyr senere har gått til inkasso med beskrivelsen «skyldig nettleie». Videre anfører klager at bakgrunnen for dette er at det på denne måten kan se ut som betalingsmislighold i henhold til nettleieavtalen og forbrukerkjøpsloven § 48a. Klager anfører at dette er i strid med prinsipper for utforming av punkttariffer.
- (90) RMEs avvisningsvedtak knytter seg kun til de deler av klagen som gjelder spørsmål som RME tok stilling til med virkning for klagemotparten i den tidligere nevnte saken, som

senere ble stadfestet av Energiklagenemnda i 2021/1954. Nemnda kan ikke se at spørsmålet om hvorvidt gebyret for manuell avlesning inngår i nettleien, har betydning for de spørsmål som nemnda tar stilling til i denne saken. Nemnda forstår det også som at dette spørsmålet er fulgt opp av RME i den parallelle saken som gjelder strømstøtte, som ikke er til behandling hos nemnda.

Anførsel om brudd på informasjonsplikten

- (91) Klager har anført at nettselskapet har plikt til å gi informasjon om beregningsgrunnlaget. Klager anfører at dette ikke er mottatt for 2019 og 2020 etter kontrollforskriften § 17-6 eller for 2021 etter § 17-9.
- (92) I sak 2021/1954 stadfestet Energiklagenemnda RMEs vedtak som påla klagemotparten å utarbeide tilstrekkelig informasjon til kundene om hvordan gebyret er beregnet for 2019 og 2020, etter kontrollforskriften § 17-6. Når det gjelder tariff for 2021, viser nemnda til sin tidligere avgjørelse i 2022/0723. Det er fastsatt et standardbeløp i kontrollforskriften § 17-9 og etter nemndas syn må det være en klar forutsetning at plikten til å informere sluttkunden om beregningsgrunnlaget ikke gjelder ved fastsettelse av en slik standardisert tariff. I RME rapport nr. 8/2020 har RME pekt på at prinsippene for utforming av punkttariffer i kontrollforskriften § 13-1 ikke kommer til anvendelse når en fastsetter et standardbeløp og i forlengelsen av dette er heller ikke informasjonsplikten i § 13-5 relevant når det gjelder beregningsgrunnlaget. Nemnda bemerker også at standardbeløpet er satt noe under det nivået nettselskapene selv har fastsatt tariffen til tidligere, av hensyn til at kunder uten fjernavlesning ikke skulle få en urimelig høy tariff.

5 Vedtak

- (93) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

1. Klagen tas ikke til følge.

2. Reguleringsmyndigheten for energis vedtak av 11. november 2021, med RME ref. 202016242-11, opprettholdes.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 31. oktober 2022

Per Conradi Andersen
Nemndsleder

Edna Grepperud
Nemndsmedlem

Helle Grønli
Nemndsmedlem

Dokumentet er godkjent elektronisk